سخن سردبیر
Editorial
مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان
دوره دوازدهم، شهریور ۱۳۹۲، ٤١٦-٤١٥

چگونه مطالعات مشاهده‌ای را گزارش نمائیم

How to Report Observational Studies

محسن رضائیان[۱]
M. Rezaeian

مطالعات مشاهده‌ای در دانش اپیدمیولوژی و بهداشت عمومی، در برگیرنده طیف وسیعی از مطالعات از جمله مطالعات مقطعی (Cross-sectional)، مورد – شاهدی (Case-control) و همگروهی (Cohort) است که به افزایش دانش بشری در حوزه سلامت، کمک‌های شایان توجهی نموده‌اند. از آنجایی که مانند هر نوع مطالعه دیگر، مطالعات مشاهده‌ای نیز ممکن است که به‌صورت ضعیف و غیر استانداری طراحی، اجرا و گزارش گردند، در سال‌های اخیر گروهی از دانشمندان، متشکل از محققین، روش‌شناسان و سردبیران مجلات علمی پس از بحث و تبادل نظر، دستورالعمل استانداردی را برای گزارش صحیح این قبیل مطالعات تدوین نموده‌اند.

این دستورالعمل که به عنوان بیانیه استروب (STROBE statement) شناخته می‌شود از واژگان The Strengthening the Reporting of Observational Studies in Epidemiology اقتباس شده است و برای اولین بار در سال ۲۰۰۷ میلادی در چندین مجله معتبر و از جمله PLoS Medicine، Epidemiology، Annals of Internal Medicine و Lancet به چاپ رسیده است [۱]. از آن سال به بعد، استفاده از این بیانیه با استقبال زیادی رو به رو شد به نحوی که تا سال ۲۰۱۱ میلادی، بیش از صد مجله معتبر، کاربرد این بیانیه را در دستور کار خود قرار داده اند [۲].

بیانیه استروب دارای یک چک‌لیست ۲۲ گزینه‌ای است که در آن، چگونگی نگارش عنوان و خلاصه با ۱ گزینه، نگارش مقدمه با ۲ گزینه، مواد و روش‌ها با ۹ گزینه، نتایج با ۵ گزینه، بحث با ۴ گزینه و منبع تأمین‌کننده بودجه مطالعه با ۱ گزینه مورد سؤال قرار گرفته است. از مجموع این ۲۲ گزینه، ۱۸ مورد به صورت مشترک برای تمامی مطالعات مشاهده‌ای و ۴ مورد به صورت اختصاصی برای هر یک از انواع این مطالعات مطرح می‌گردد. این بیانیه همچنین دارای یک وب سایت مشخص است که در بهار سال ۱۳۹۲ آدرس آن به شرح مقابل (http://www.strobe-statement.org/) می‌باشد.

متاسفانه، شواهد موجود نشان می دهد که استفاده از این بیانیه نیز ممکن است به درستی صورت نپذیرد. برای نمونه، به جای مطالعات مشاهده‌ای، برخی از مطالعات مروی منظم (Systematic reviews) یا فراتحلیل‌ها (Meta-analyses) در گزارش خود

۱- استاد گروه آموزشی پزشکی اجتماعی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان
تلفن: ۵۲۳۴۰۰۳-۰۳۹۱، دورنگار: ۵۲۲۵۲۰۹-۰۳۹۱، پست الکترونیکی: moeygmr2@yahoo.co.uk

از این بیانیه استفاده کرده‌اند [۲]. از همین رو، ضروری است که نویسندگان، داوران و خوانندگان فرهیخته مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان به منظور کاربرد صحیح و درک مشترک از چگونگی گزارش استاندارد مطالعات مشاهده‌ای، بیش از پیش با مفاد این بیانیه آشنایی کاملی پیدا نمایند.

References

[1] von Elm E, Altman DG, Egger M, Pocock SJ, Gøtzsche PC, Vandenbroucke JP; STROBE Initiative. The Strengthening the Reporting of Observational Studies in Epidemiology (STROBE) statement: guidelines for reporting observational studies. *Lancet* 2007; 370(9596): 1453-7.

[2] da Costa BR, Cevallos M, Altman DG, Rutjes AW, Egger M. Uses and misuses of the STROBE statement: bibliographic study. *BMJ Open* 2011; 1(1): e000048. doi: 10.1136/bmjopen-2010-000048.